

Số: /HD-CNTY

Lào Cai, ngày tháng 5 năm 2021

HƯỚNG DẪN

Một số biện pháp phát hiện, chăm sóc và điều trị cơ bản bệnh Viêm da nổi cục trên trâu, bò

1. Đặc điểm bệnh Viêm da nổi cục

- Bệnh Viêm da nổi cục (VDNC), còn được gọi là bệnh Da sần, là bệnh truyền nhiễm do một loại virus thuộc họ *Poxviridae* gây bệnh trên trâu, bò. Virus VDNC không lây nhiễm, không gây bệnh trên người.

- Đường truyền lây: Chủ yếu qua côn trùng đốt như muỗi, ruồi, ve, mòng, ...; qua tiếp xúc trực tiếp với trâu, bò mắc bệnh; qua sử dụng chung máng ăn, máng uống, dụng cụ mang mầm bệnh; phương tiện vận chuyển; lây truyền qua nhau thai, bê con đang theo mẹ có thể bị nhiễm bệnh qua sữa hoặc do tổn thương da ở núm vú; lây truyền qua kim tiêm trong quá trình điều trị hoặc tiêm phòng; lây truyền qua đường giao phối tự nhiên hoặc qua thụ tinh nhân tạo. Thời gian ủ bệnh trung bình từ 4-14 ngày, tỷ lệ mắc bệnh khoảng 10-20%, tỷ lệ chết khoảng 1-5%.

- Bệnh thường xảy ra theo mùa, chủ yếu vào những tháng có thời tiết ẩm, khi côn trùng phát triển và hoạt động mạnh nhất.

2. Triệu chứng, bệnh tích

- Trâu, bò mắc bệnh có những dấu hiệu như: Sốt cao (có thể trên 41°C), bỏ ăn hoặc ăn kém, suy nhược và gầy yếu. Giảm khả năng tiết sữa rõ rệt ở gia súc đang cho con bú. Viêm mũi, viêm kết mạc và tiết nhiều nước bọt; sưng các hạch bạch huyết bề mặt (hạch trước vai, hạch sau đùi); một số trường hợp sưng các khớp chân.

- Hình thành các nốt sần có đường kính từ 1 - 5 cm, đặc biệt là ở da đầu, cổ, chân, bầu vú, cơ quan sinh dục và đáy chậu, trong vòng 48 giờ sau khi có triệu chứng trên gia súc bắt đầu biểu hiện sốt. Các nốt sần này có hình tròn, rắn chắc và nhô cao trên da, mô dưới da và đôi khi cả các cơ bên dưới. Các nốt sần lớn có thể bị hoại tử và cuối cùng là xơ hóa và tồn tại trong vài tháng; để lại các vết sẹo có thể tồn tại vĩnh viễn.

- Các mụn nước, vết hoại tử và vết loét có thể xuất hiện ở màng nhầy của miệng, đường tiêu hóa, khí quản, phổi.

- Bò đực có thể bị vô sinh vĩnh viễn hoặc tạm thời; bò mang thai có thể sảy thai.

3. Một số biện pháp phòng, chống bệnh Viêm da nổi cục

3.1. Phòng bệnh

Bệnh do vi rút gây ra, do đó tiêm phòng vắc xin là biện pháp chủ động, hữu hiệu nhất để phòng bệnh. Đối tượng tiêm: Trâu, bò, bê, nghé khỏe mạnh từ 04 tháng tuổi trở lên (Đối với xã có dịch tiêm cho trâu, bò, bê, nghé khỏe mạnh từ 02 tháng tuổi trở lên); sử dụng vắc xin đông khô Lumpypvac, tiêm dưới da với liều 2ml/con, tiêm nhắc lại sau 12 tháng.

Không mua trâu, bò mắc bệnh bề mặt da có nổi cục và từ vùng dịch Viêm da nổi cục về nuôi. Tổ chức chăn nuôi trâu, bò an toàn, không thả rông trâu, bò theo bãi chăn thả chung khi có nguy cơ lây bệnh cao. Tăng cường thêm thức ăn tinh, thức ăn xanh, muối, khoáng, vitamin,... trong khẩu phần ăn hàng ngày để tăng sức đề kháng cho đàn trâu, bò; định kỳ tẩy giun sán, phòng trị ký sinh trùng đường máu, tiêm vắc xin phòng các bệnh truyền nhiễm; đồng thời thực hiện tốt vệ sinh cơ giới hàng ngày; định kỳ tiêu độc, khử trùng môi trường, dụng cụ chăn nuôi, tiêu diệt các loại mầm bệnh bằng các loại hóa chất như: Iodine, Benkocid,...; tiêu diệt các vật chủ trung gian truyền bệnh bằng các loại hóa chất diệt ruồi, muỗi, ve, mòng như: Hantox 200, Fendona 10SC, Permecide, Permethrin 50EC,...; đối với các hộ có trâu, bò bị bệnh, nghi bị bệnh phun tiêu độc, khử trùng hàng ngày liên tục trong vòng 02 tuần.

3.2. Điều trị một số triệu chứng kể phát đối với trâu bò bị bệnh

Nguyên tắc chung: Để tăng hiệu quả điều trị khi trâu, bò mắc bệnh VDNC cần phát hiện sớm, xử lý kịp thời; tăng cường chăm sóc, nuôi dưỡng nâng cao sức khỏe cho trâu, bò; sử dụng kết hợp các loại thuốc tăng sức đề kháng, điều trị triệu chứng và nhiễm trùng kể phát.

- Khi phát hiện trâu bò mắc bệnh: Sử dụng các loại thuốc trợ sức, trợ lực để tăng cường sức đề kháng cho trâu, bò như Glucose, Lactate (tốt nhất truyền qua đường tĩnh mạch), Vitamin A,D,E; B-Complex; Vitamin C,... để tiêm, hòa vào nước cho uống hàng ngày.

- Khi con vật có biểu hiện sốt cao (phát hiện qua đo nhiệt độ, gương mũi khô, phân táo bón,...) sử dụng các loại thuốc hạ sốt như Anagin, Paracetamol,...

- Tiêu đờm, hỗ trợ gia súc dễ thở hơn, tăng cường hoạt động của cơ tim bằng các thuốc như Bromhexin hydroclorid, Cafein,...

- Có hiện tượng viêm, sưng: Sử dụng các loại thuốc giảm đau, kháng viêm có thành phần hoạt chất chính như Ketoject, Dexamethasole Natri Phosphat 0,1%, Flunixin,...

- Sử dụng các loại thuốc kháng sinh chống bội nhiễm kể phát, nhiễm trùng: Ưu tiên sử dụng các loại kháng sinh phổ rộng, thời gian tác dụng kéo dài như Amoxyline LA, Kanamycine, Maccavet, Zuprevo 18%, Oxytetraxycline,...

- Trường hợp phát hiện trâu, bò có triệu chứng, biểu hiện mắc nội, ngoại ký sinh trùng, ký sinh trùng đường máu sử dụng các loại thuốc như Ivermectin,

Azidin, Tryphazen... (lưu ý không tiêm cho gia súc đang mang thai; trước khi dùng thuốc 10-15 phút nên tiêm cafein hoặc long não để trợ tim, trợ sức).

- Đối với các vết loét: Rửa sạch các vết loét ở da, miệng, bầu vú, chân, bụng,... bằng các dung dịch như nước muối sinh lý, thuốc tím, cồn Iodine, oxy già,... sau đó có thể sử dụng các loại kháng sinh mỡ như Rivanol, Oxytetraxicine, Pen step,... bôi vào vết loét.

- Căn cứ vào các triệu chứng quan sát được như ho, khó thở, tiêu chảy, chướng hơi, ký sinh trùng đường máu để sử dụng các loại thuốc an thần, cầm tiêu chảy, điều trị ký sinh trùng đường máu,... theo thực tế.

(Liều lượng các loại thuốc trên dùng theo hướng dẫn của nhà sản xuất)

3.3. Chăm sóc hộ lý

- Cách ly tuyệt đối gia súc ốm tại chuồng, giữ chuồng, nền chuồng luôn khô ráo, thoáng mát, lót rơm rạ khô sạch cho gia súc nằm.

- Tăng cường hộ lý, chăm sóc nuôi dưỡng, bổ sung đầy đủ thức ăn nhất là các loại thức ăn xanh non, mềm, dễ tiêu, đồng thời sử dụng các loại men tiêu hóa; không nên bổ sung quá nhiều tinh bột ảnh hưởng đến nhu động của dạ cỏ.

- Đối với bê nghé non thường rất yếu, tổn thương nhiều ở hệ hô hấp do vậy trong chăm sóc cần chú ý: Đảm bảo đủ ẩm nếu cần có thể “mặc thêm áo” hoặc sưởi ấm cho bê nghé khi thời tiết rét; giữ chuồng luôn khô sạch; cho ăn uống đầy đủ dinh dưỡng (nếu bê, nghé không tự ăn được phải bơm thức ăn như sữa, cháo gạo loãng qua đường miệng); khi bê, nghé nằm nhiều không đứng dậy phải lật con vật thường xuyên và đặt ở tư thế dễ thở.

- Đối với trâu, bò khi mắc bệnh có thể không đứng vững hoặc nằm bệt nên sử dụng các dụng cụ cố định để gia súc đứng lên (võng) tránh liệt dạ cỏ; có thể phải lật con vật thường xuyên và đặt ở tư thế dễ thở (sử dụng Pilocarpin hỗ trợ nhu động dạ cỏ).

Đề nghị Trung tâm Dịch vụ nông nghiệp các huyện, thị xã, thành phố chỉ đạo, huy động cán bộ chuyên môn tăng cường hướng dẫn, hỗ trợ người chăn nuôi phòng, trị bệnh kịp thời, hiệu quả./.

Nơi nhận:

- Sở NN và PTNT (B/c);
- Phòng NN/KT các huyện, TX, TP;
- Trung tâm DVNN các huyện, TX, TP;
- LĐ Chi cục;
- Lưu: VT, QLDB.

**KT. CHI CỤC TRƯỞNG
PHÓ CHI CỤC TRƯỞNG**

Phạm Văn Quảng